

Katse vasikkaan!

Helpompi kuolema

Vasikan lopettaminen

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

- Milloin lopetus on oikea vaihtoehto
- Lopetustavat
- Lopetustekniikka
- Raadonkäsittely

Lopetus

- ”eu”=hyvä, ”thanotos”= kuolema
- Kivun ja stressin minimointi
- Eläinsuojelulaki
- Kaikilla tiloilla jossa käsitellään eläimiä tulisi olla mahdollisuus eläimen nopeaan lopettamiseen/lopetuttamiseen

Hoito / teuraaksi / lopetus?

- Eläimen kipu
- Paramenisennuste
- Eläimen kyky syödä / juoda
- Käytetyt lääkkeet ja lääkkeiden varoajat
- Vaihtoehtojen kustannukset
- Diagnostiikka
- Zoonosit

Milloin eläimen hoito ei enää kannata?

- **Akuutit sairaustilat**
 - Luunmurtumat
 - Vakavat pehmytosavammat
- **Krooniset sairaustilat**
 - Hoitoon vastaamaton keuhkotulehdus tai napatulehdus
 - Hoitoon vastaamaton muu sairaus
- **Kalliisti hoidettava sairaus, hoitomattomana ennuste huono**
 - Esim. kehityshäiriöt, jotka hoitamattomana aiheuttavat kärsimystä

Päätös voi olla vaikea, mutta se on tehtävä

- Jättämällä toivottomasti sairaat tarttuvaa tautia sairastavat eläimet henkiin
 - annat taudinaiheuttajille elävän kasvualustan
 - altistat muut eläimet samalle taudille
 - pitkität eläimen kärsimyksiä turhaan
- Lopettaminen on hyvä ja joissakin tapauksissa ainut tapa hoitaa sairaus ja ennaltaehkäistä sen leviäminen karjassa

Mitä lopetuksessa tapahtuu?

1. Aivotoiminnan lamaannuttaminen

- Tainnuttamalla aiheutetaan tiedottomuus tuhoamalla mekaanisesti aivokudosta
- Narkoottisilla lääkkeillä aiheutetaan tiedottomuus biokemiallisesti

2. Kuoleman aiheuttaminen

- Verenlasku mekaanisen tainnutuksen jälkeen aiheuttaa hapenpuutteen → kuolema
- Keskushermostoa lamaavat lääkkeet aiheuttavat hapenpuutteen → kuolema

Lopettava henkilöllä tulee olla

- Riittävät tiedot naudan lopetusmenetelmästä ja lopetustekniikasta
- Riittävät taito lopetuksen suorittamiseksi
- Tietämys ja taito varmistaa kuolema

Lopetusmenetelmien vertailua

Menetelmä	Ihmisten turvallisuus	Vaadittavat taidot	Hinta	Esteettisyys
Tuliase	Riski suuri	Kohtalaiset	Edullinen	Verta ja kouristelua
Pulttipyssy	Riski kohtalainen	Kohtalaiset	Edullinen	Verta ja kouristelua
Lääkkeet	Riski vähäinen	Kohtalaiset, eläinlääkäri	Kohtalainen	Ei ongelmia

Huomioi lopetustavan valinnassa

- Ihmisten ja muiden eläinten turvallisuus
- Kivuttomuus eläimelle
- Lopetettavan eläimen rauhallisuus
- Käytännöllisyys
- Lopettajan taidot
- Lopetuksen kustannukset
- Estetiikka
- Diagnostiikka (jos halutaan näytteitä aivoista, ei ampumista)

Tuliase

- Kaliiberi .22 riittävä vasikalle
- Ampujan ymmärrettävä kimmokkeiden riski
- Asetta ei aivan kiinni ihoon, luunsirpaleiden kimpoamisriski
- Ampumalinja kohtisuoraan ihoa vasten
- Pistoa ei välttämättä tarvita
- Kuolema varmistettava

Tuliase

- Pieni eläin ja suuri kaliiberi
 - Voimennä eläimen läpi ja osua muihin, varsinkin jos ammutavan eläimen pää kyljessä
- Jos eläin rauhaton
 - Ampujan oltava taitava, kärsivällinen ja rauhallinen
 - Pään voi tarvittaessa sitoa kiinni
 - Tarvittaessa eläin voidaan rauhoittaa lääkkeillä

Pulttipyssy

- Pelkkä tainnutusväline
- Eläinsuojelulaki: kuolema varmistettava verenlaskulla
- Vaatii lähikontaktin, pultti ihoa vasten kohtisuoraan
- Asetta käsiteltävä samalla varovaisuudella kuin tuliasetta

Pulttipyssy

- Rauhattomalla eläimellä pää kannattaa sitoa, älä pidä itse kiinni eläimestä (esim. tartu korvasta)
- Varaa
 - Terävä pistopuukko
 - Varapanos
 - Kylmää vettä veren huuhtomiseen
 - Köyttä

Tainnutuskohta

Suuntaa tainnutusase kohtisuoraan
ihoä vasten

Onnistuneen taintumisen tunnusmerkit naudalla

- Seisova vasikka putoaa ampumisen jälkeen välittömästi alas
- Jäykistyminen → kouristukset ja raviliikkeet
- Säännölliset hengitysliikkeet lakkaavat
- Sarveiskalvorefleksi puuttuu
- Jos olet epävarma, älä pistä vaan lataa ase ja tainnuta uudelleen

Verenlasku

- Tehtävä pulttipyssyllä tainnutettaessa
- Voidaan tehdä myös tuliaseella
lopetettaessa mikäli haluaan varmistaa
kuolema
- Aloitettava 60 s kuluttua tainnutuksesta
- Katkaistaan vähintään toinen kaulavaltimo

Verenlasku

- Syvä viilto kaulan poikki heti leukakaaren alta

TAI

- Ihoviilto rintalastan pään etupuolelle
→ Puukko ihohaavasta sisälle ja katkaistaan rintaontelosta kaulaan nousevat vasen ja oikea valtimo
 - Valtimot löytyvät parhaiten, kun puukon kärki suunnataan eläimen peräaukkoa kohti

Verenlasku

Kuoleman varmistaminen

1. Sydämenlyöntien loppuminen
 2. Hengitysliikkeiden loppuminen
 3. Sarveiskalvorefleksin puuttuminen
- Jos kohtia 1-3 ei havaita yli 5 minuuttiin, kuolema varmistettu

Puhdista pulttipyssy jokaisen lopetuksen jälkeen

Älä käytä lopettamiseen

- Pään lyömistä
- Sähköä
- Pakokaasua
- Verenlaskua ilman tainnutusta
- Hukuttamista tai tukehduttamista
- Niskaan ampumista

Raadonkäsittely

- Varmista, että eläin kuollut
- Ota yhteys raadonkeräilyyn heti eläimen kuoltua
- BSE-näyte kuljetusyrittäjän toimesta
- Hinta 80 € + alv (22 %)/eläin
- Kuljetusliike Lauhaluoma klo 8.00-18.00 puh 010 8346460 / www.lauhaluoma.com. Nostolaitteen tarpeesta on ilmoitettava tilauksen yhteydessä.
- Käytöstä peritään erillinen maksu

Raadon lyhytaikainen säilytys

- Tiivis alusta
- Peitä pressulla
- Huomioi lastausolosuhteet
- Kalkitse valumat
- Älä säilytä raatoja rehunkuljetusreitillä

Hautaaminen

- Vain kuolleen syntyneet vasikat ja keräilyalueen ulkopuolella kuolleet voi haudata
- Vasikan kuolinsyy epäselvä
→ yhteys kunnaneläinlääkəriin
- Hautapaikka ei pohjavesialueella tai vesistöön viettävällä alueella
- Hautaamisilmoitus tehtävä oman alueen kunnaneläinlääkəriille (poislukien kuolleen syntyneet)
- Hautapaikka merkittävä tilakarttaan, esitettävä valvovalle viranomaiselle pyydettäessä

Raadonkeräilyalue

